

Ministeren

Indfødsretsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Indfødsretsudvalget har den 23. marts 2023 stillet følgende spørgsmål nr. (alm. del) efter ønske fra Mikkel Bjørn (DK) til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 55:

Vil ministeren oplyse om det krav om proportionalitet, der gælder efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 3 og som Højesteret lagde afgørende vægt på i dommen, hvor Udlændinge- og Integrationsministeriets fratagelse af et dansk statsborgerskab til en kvinde, der havde tilsluttet sig terrororganisationen Islamisk Stat blev kendt ugyldig, jf. BS-23360/2022-HJR afsagt d. 22. marts 2023, skyldes internationale konventioner eller dansk lovgivning, og hvad vil det kræve at ændre dette proportionalitetsprincip?

Svar:

1. Det fremgår af indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, at den, som har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for landets vitale interesser, af udlændinge- og integrationsministeren kan fratages sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.

Det fremgår af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 38 som fremsat, pkt. 2.2.2, side 6, at det forudsættes, at der i hver enkelt sag foretages en konkret og individuel vurdering af, om der f.eks. i forbindelse med indrejsen eller opholdet i et område, hvor der er indrejse- og opholdsforbud, er udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for landets vitale interesser. Det fremgår videre, at herudover vil myndigheden også skulle foretage en konkret proportionalitetsafvejning af fratagelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed. Proportionalitetsvurderingen vil være på linje med den proportionalitetsafvejning, der skal foretages ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter den nuværende § 8 B, stk. 1, i indfødsretsloven.

Indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, om frakendelse af statsborgerskab ved dom blev indført ved lov nr. 311 af 5. maj 2004 om ændring af lov om dansk indfødsret.

20. juni 2023

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Familiesammenføring
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2023 - 5343
Akt-id 2352017

Det fremgår af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, L 138 som fremsat, pkt. 4.2.5, side 4909, at:

”I tilfælde, hvor en person dømmes for mere alvorlige forhold, bør den pågældende som udgangspunkt frakendes dansk indfødsret. Den betydning, en frakendelse har for pågældende, kan dog tale afgørende herimod. Herunder bør der ikke ske frakendelse i forbindelse med selv meget alvorlige forhold, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene har en meget ringe tilknytning til et andet land. I disse situationer bør Danmark tage ansvaret for den pågældende danske statsborgers handlinger.”

Som det også er omtalt i samme lovforslags pkt. 3.2.1, fremgår det af artikel 4 i den europæiske konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen), at landenes regler om statsborgerskab skal bygge på principper om bl.a., at enhver har ret til at besidde statsborgerret, at statsløshed skal undgås, og at ingen kan fratages sin statsborgerret på et vilkårligt grundlag.

Det fremgår videre af lovforslagets pkt. 3.2.1, at der som eksempler på vilkårlig fratagelse af statsborgerret i den forklarende rapport til statsborgerretskonventionen er nævnt fratagelse på grund af bl.a. religion, race, national eller etnisk oprindelse og fratagelse af politiske grunde. Det anføres videre, at princippet om, at statsborgerret ikke må fratages på et vilkårligt grundlag, generelt indebærer, at en afgørelse om fratagelse skal være forudsigelig, proportional og foreskrevet ved lov.

For så vidt angår de nævnte begreber, herunder proportionalitetsprincippet, fremgår følgende af lovforslagets pkt. 3.2.1:

”De nævnte begreber forklares ikke nærmere i rapporten, men er imidlertid velkendte fra bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Krav om forudsigelighed indebærer i menneskerettighedskonventionens forstand, at borgerne skal have mulighed for at forudse, hvornår og under hvilke betingelser det offentlige kan foretage indgreb i deres rettigheder. Når offentlige myndigheder overlades skønsmæssige beføjelser, skal indholdet og omfanget af skønnet og den måde, hvorpå det skal udøves, være angivet med tilstrækkelig klarhed i den pågældende lovgivning. Der skal være tilstrækkelige retssikkerhedsgarantier mod vilkårlige indgreb fra det offentlige. At et indgreb skal være foreskrevet ved lov antages at betyde, at indgrebet skal have hjemmel i national lovgivning i bred forstand. Kravet om proportionalitet indebærer, at en stat skal vælge en mindre indgribende form for restriktion frem for en mere indgribende, og at et indgreb skal stå i et rimeligt forhold til det angivne mål.”

2. Højesteret har ved dom af 22. marts 2023 afgjort, at Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse af 17. juni 2020 om fratagelsen af en kvindes danske statsborgerskab skulle ophæves som ugyldig.

Det fremgår af dommen bl.a., at:

”Ministeriets afgørelse er truffet i henhold til indfødsretslovens § 8 B, stk. 3. Efter bestemmelsen kan den, der har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for landets vitale interesser, fratages sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Ved afgørelsen skal der ifølge forarbejderne (Folketingstidende 2019-20, tillæg A, lovforslag nr. L 38, pkt. 2.2.2) foretages en proportionalitetsafvejning af fratagelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed. Afvejningen skal være på linje med den proportionalitetsafvejning, der skal foretages ved domstolene i forbindelse med frakendelse af indfødsret efter § 8 B, stk. 1.”

Det fremgår videre af dommen, at:

”Det fremgår af forarbejderne til § 8 B, stk. 1 (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 138, pkt. 4.2.5), at der i tilfælde, hvor en person dømmes for overtrædelse af en eller flere af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13, og der er tale om mere alvorlige forhold, som udgangspunkt bør ske frakendelse af dansk indfødsret. Den betydning, en frakendelse har for den pågældende, kan dog tale afgørende herimod. Herunder bør der ikke ske frakendelse i forbindelse med selv meget alvorlige forhold, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene har en meget ringe tilknytning til et andet land. Det er anført, at Danmark i disse situationer bør tage ansvaret for den pågældende danske statsborgers handlinger.”

Det er vurderingen, at denne konkrete udmøntning af proportionalitetsafvejningen, hvorefter Danmark i situationer, hvor den pågældende ikke har nogen eller alene en meget ringe tilknytning til et andet land, bør tage ansvaret for den pågældende danske statsborgers handlinger, ikke er baseret på Danmarks internationale forpligtelser. Højesteret kan på den baggrund ikke i dommen siges at have forholdt sig til, om den pågældende heller ikke inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kunne fratages sit danske statsborgerskab.

Der henvises i øvrigt til den tidligere besvarelse af spørgsmål nr. 63 (Alm. del) fra Folketingets Indfødsretsudvalg, hvoraf det bl.a. fremgår, at der efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, skal ske frakendelse af statsborgerskabet ved dom i de tilfælde, hvor en person dømmes for en strafbar handling, og den pågældende derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Kaare Dybvad Bek

/

Christine V. Johansen